

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə ləyoğətə fikfamon iyan çəvon bərobərbə, yəndiku conibə həxon zinə - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosinə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbiə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsoni bə zılmı-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə gıyom eşte məcbur nıbe təmin kayro insoni həxon de gənuni hukuməti dasti mıdafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xalqon İbiə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosinə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan gıyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyən hevujə ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğgi nailbe iyan bo jimoni şəraiti çokbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbə devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosinə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqəteəyon bə vırə rosniye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədə;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsoni Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə tək, açayən bə vırə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyan devləton joğə cəhd bıkən ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan ın Bəyonnomə iştə dastədə rəhbər qəte əsosdə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbə xəlğon, həməən çəvon yuristiksiyə jiyobiə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zinə bibu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyan vicdon hese, əve ki, deyəndi mınasibətədə bənə bivə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs iştə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co əğidə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyətikü bəşikrə nıbə in Bəyonnomədə elon kardə biə həmmə həxon iyan ozodətiyon malik bənine.

Çimiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbiə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mısıtəğiləti, ğəyyuməti jiyobe, ıstənidarənibə be ya suverenəti har curə şiklədə məhdud beku başıkrə nibə, siyasiyə, huğuğiyə iyən beynəlxalğə statusiku bə nav omə co-səçinətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyən şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətədə oğəte əbini; ğuldorəti iyən ğulə hıriyemon həmməy formondə ğədəğən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ğəddorə, çəy ləyoğəti bə ji vardə ğeyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu ıstə həxe subyektəti zıneyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ğanuni vədə bərobərin iyən qanuni tərəfikü bərobər şiklədə ıstəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniyə har curə co-vijnıyətıonku, bə jələvonə co-vijnıyətıon har curə cəhdiku bərobər şiklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ğanuni bəy doə həxon dəcvoniyə vaxtədə səlohiyətınə milliyə məhkəmon tərəfikü ıstə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs ıstənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyən vəzlifon təyin kardeyo iyən bəyo handə biə cinoyətə ittihomon əsosin be mıəyyən kardeyo, bəçəy koy mısıtəğilə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyən çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombiə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbiə oje məhkəmə istintağədə de ğanuniyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ğanundoəti iyən de beynəlxalğə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nibə hərəkət iyən behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqınıyəti, bəyəndı məktub nıvışte nunəkiliyəti, bəştə şərafı iyən nufuzi ıstənbəsə ğəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joğə mıdaxilə iyən ğəsdi çı ğanuni tərəfikü mıdafiə bey həxiş

heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçiniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şarti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipəon zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbini.

Maddə 15

1. Har qələ şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşətikü, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxeku məhrum karde əbini.

Maddə 16

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyan kəxivəndbe həx hışteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi mıddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyne həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü mıdafiəbey həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mılkiyə xıvəndbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mılkiyəto məhrum karde əbini.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bove kardəyon təhsil, dıvo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cokəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıdə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be manəə bə əğıdə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nıbə de dilipiye vasitəon nəve, ya bə dast varde, pevılo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosiasiyon ozodəti həxiş heste.
2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijniyəbiə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi iştə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardeyo bə bərobər imkoni həxiş heste.
3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nunəkilə sədodoymonə roy, umumiyə iyən bərobərə vijoniyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bikə de co eynimənəynə forməyon dəvoniya biə mütəmadi iyən soxtə nıkardemonə vijinon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təkı sosialə mıdafiəş bənine iyən de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devləti soxtemoni iyən pəsursən dairədə çəy ləyoğəti mıdafiə iyən şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyə, sosialə iyən mədəniyə səhonədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçin karde, ədolətinə iyən çokə ko şərəiti bey, iyən bekoəti ku mıdafiə bey həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijniyəti nıbiə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.
3. Har kobikə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom biə, çəy iştəni iyən xeyzoni loyiğinə quzoronı təminbikə ədalətinə iyən qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.
4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyən iştə sosialə marağon mıdafiə kardeyo bə həmkaron ittifaği uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyən asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyən maaş doə biə mütəmadiyə məzuniyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyən xeyzoni səhhəti iyən rifahi təmin kardeyo lozimbiə hardemon, takanemon, tibbiyə xıdmət, iyən lozimi sosialə təminatən daxilbiə jimonə səviyyə iyən bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandəti, pibeyəti, iyən çı şəxsi iştəniku bə şıkrənıbə səbəbonku jimonə vasitəon qin kardeədə bə təminatı həxiş heste.
2. Moəti iyən hırdənəti bə məxsusiyyə geydi iyən koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbiə hırdənən i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyən umumiyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyə iyən pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə miyəssər bənine.
2. Təhsil - bo insoni şəxsiyəti tam inkişafıyo iyən bə insoni həxon iyən bə əsasınə ozodəti hurməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyən diniyə qrupon arədə, iyəndı dərəsemon, duruminəti iyən dustəti mehkəm kardeyo iyən İbiə Milləton sulhi oğəte səhədə fəaliyəti nişo doyo koməq kardənine.
3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılən təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə iştirak karde, hınəsənəti həzz səy, elmiyə tərəğğiyədə iştirak karde iyən çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi miəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyən hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyən mənəviyə mənafeyon noğə doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bın Bəyonnomədə əks biə həx iyən ozodəti tam təminbiə sosialə iyən beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyən tam inkişafış mımkunbiə cəmiyəti vədə vəzifoniş heste.
2. İştə həx iyən ozodəti bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ǵanuni tərəfikü çı co kəson həx iyən ozodəti zine iyən bəvon hurmət be təminatiku, iyən demokratikə cəmiyəti əxlaqiyə, ictimaiyə, asayişə iyən umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.
3. In həx iyən ozodəti bə əməl varde bə İMT məğsəd iyən prinsipəon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyən bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyən ozodəti məhv kardəyo səbərobə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
